

sekvens af, at USA i en lang periode har haft og fortsat har en kraftigere vækst end eurolandene. Det giver højere renter i USA og dermed kapitalimport og stigende dollarkurs. D-marken blev tidligere opfattet som en stærk valuta uanset dens udsving over for dollaren, og uanset at disse udsving til tider var meget større end de nuværende udsving mellem euroen og dollar. D-marken var en stærk valuta, fordi D-marken var forbundet med prisstabilitet.

Danmark har sammen med andre EU-lande arbejdet intenst for at forstærke samarbejdet om fremme af beskæftigelsen i Europa. Det har resulteret i et særskilt afsnit i Amsterdam-Traktaten om beskæftigelse. Dermed er der nu i traktaten og i koordinationen af den økonomiske politik sket en afgørende styrkelse af beskæftigelsessamarbejdet.

På Det Europæiske Råds ekstraordinære møde om beskæftigelse den 23.-24. marts 2000 i Lissabon blev der sat en række konkrete mål vedrørende øget beskæftigelse i de næste 10 år, ligestilling på arbejdsmarkedet, stop for social udstødelse, ny IT-udvikling i medlemslandene. Lissabon-topmødet satte en række fælles mål – midlerne til at nå målene er primært de enkelte medlemslandes nationale beslutninger. Gennem de senere år er ledigheden i euroområdet faldet og beskæftigelsen steget betydeligt. Denne udvikling ventes at fortsætte i de kommende år ifølge IMF, OECD og Europa-Kommissionen.

Samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser ved dansk tilslutning til den fælles valuta

I Økonomiministeriets og Finansministeriets rapport »Danmark og euroen« fra april 2000 er der foretaget en nøje belysning af de økonomiske og økonomisk-politiske konsekvenser for Danmark.

Det nye for Danmark ved deltagelse i euroen vil være, at Danmark får adgang til på lige fod med de andre eurolande at fastlægge den europæiske pengepolitik og opnå fuld sikring mod valutaspækulation med deraf følgende stabilitet. Medlemskab i euroen vil også forbedre finanspolitikkenes muligheder for at bidrage til høj og stabil beskæftigelse. I en situation med stigende ledighed risikerer man ikke længere, at en lempelse af finanspolitikken udhules af de finansielle markeder gennem stigninger i renten. Finanspolitikken bliver også mere stabil. Man behøver ikke længere at gætte på, hvordan lempelser bliver opfattet af de finansielle markeder, og behovet for pludselige stramminger ved valutakriser forsvinder. Endelig vil der være økonomiske gevinster for virksomheder og husholdninger.

Til gengæld opgiver Danmark muligheden for isoleret at bruge ændringer af valutakursen og den fælles

valuta erstatter kronen. Herudover kan staten blive pålagt økonomiske sanktioner, hvis vi ikke overholder de finanspolitiske spilleregler om at undgå uforholdsmæssigt store offentlige budgetunderskud.

Euroamarbejdet giver en sikring mod valutaspækulation, mens ERM II-aftalen alene giver mulighed for kortvarig træk på en kassekredit. En lille åben økonomi som den danske er sårbar, hvis der på de internationale finansielle markeder skulle opstå tvivl om den danske økonomisk-politiske linie eller ved finansiell uro i omverdenen. Det er de vilkår, Danmark har ved deltagelse i det internationale samarbejde på vare- og finansmarkederne.

Danmark fører allerede i dag den samme økonomiske politik som ved deltagelse i euroamarbejdet. Opgivelsen af brugen af valutakursjusteringer er ikke noget nyt. Danmark har med fordel ført fastkurspolitik under skiftende regeringer siden begyndelsen af 1980'erne. Finans- og strukturpolitikken har siden da vist, at de kan holde dansk økonomi på sporet og sikre en mere gunstig og stabil udvikling, end den tidligere brug af valutakursjusteringer og finansielle restriktioner kunne. De nye pligter indebærer således ikke nogen væsentlige ændringer af det økonomisk-politiske råderum i forhold til i dag.

Dansk deltagelse i euroen vil betyde, at Danmark får samme fælles pengepolitik som eurolandene. Der er dog ikke tale om noget reelt tab af pengepolitisk suverænitæt i forhold til situationen i dag i ERM II. Deltagelse i ERM II betyder, at den danske pengepolitik tilrettelægges med henblik på at sikre en stabil kronkurs i forhold til euroen. Den danske pengepolitik følger således den fælles pengepolitik i euroområdet, og selvstændige renteændringer har alene været anvendt i forbindelse med valutauro for at sikre kronkursen. Det skete under valutakriserne i 1986-87, 1989, 1992-93, 1995 og 1998.

Muligheden for at kunne blive pålagt økonomiske sanktioner er med til at sikre, at landene ikke fører en uansvarlig økonomisk politik til skade for beskæftigelsen og nabolandene. For Danmark vil det ikke være et problem med fastholdelse af den nuværende finanspolitiske strategi. Der er igennem 1990'erne skabt et betydeligt råderum, og Danmark hører til blandt de lande i EU, der har de mest ambitiøse målsætninger om gældsafvikling. Samtidig er spillereglerne for offentlige budgetunderskud i EU-landene med til at forhindre en udvikling som i begyndelsen af 1990'erne, hvor store offentlige budgetunderskud i Europa skabte ustabilitet også for dansk økonomi. Uden for euroen er det de finansielle markeder, som lægger bindinger på størrelsen af det offentlige bud-